

Irina Liubertė

Daktaro disertacija

Dalijimasis žiniomis ir žinių įslaptinimas įmonių bendradarbiavimo procese

Bendradarbiaujančių įmonių dalijimosi žiniomis ir jų įslaptinimo klausimai yra aktuali problema tiek moksliniu, tiek praktiniu požiūriu. Praktika skirtingoms įmonėms bendradarbiauti vis dažnesnė, nes mažėjant įmonių galimybėms pačioms kurti naujus produktus, bendradarbiavimas su išore padidina naujų produktų kūrimo greitį, efektyvumą ir resursų prieinamumą. Vis dėlto bendradarbiaujančios įmonės susiduria ne tik su savo partnerių pagalba, bet ir su konkurencija, kuri komplikuoja jų ryšius.

Šiuo metu įmonių bendradarbiavimas dažniausiai tiriamas remiantis prielaidomis, kylančiomis iš transakcinių kaštų ar išteklių teorijų, kurios apsiriboja individualistine ir kognityviniais procesais grįsta analize bei struktūriniu požiūriu. Šių teorijų pagrindu siekiama sukurti universalias žinias atskirai paaiškinančias dalijimosi žiniomis ir jų įslaptinimo procesus. Taigi, disertacijos tikslas – sukurti teorinį įmonių bendradarbiavimo modelį, kuris, skirtingai nuo šiuo metu dominuojančių teorijų, analizuotų dalijimąsi žiniomis ir jų įslaptinimą kartu ir paaiškintų, kaip įveikiama priešprieša tarp šių procesų. Remiantis praktikos teorija, nauja socialine-ontologine perspektyva, atliktas kokybinis biotechnologijų srities įmonių atvejo tyrimas. Duomenys analizuoti remiantis interpretacine kokybinių tyrimų paradigma, naudojant indukcinę ir kartotinę duomenų analizę.

Tyrimas parodė, kad konkurencija suprantama ne kaip stabili aplinkos charakteristika, bet kaip sąlyginė bendradarbiaujančių partnerių nuostata. Identifikuotos socialinės įmonių praktikos, kurios bendradarbiaujančioms pusėms padeda suderinti dalijimąsi žiniomis ir jų įslaptinimą. Be to, įslaptinimas gali būti ne vien informacijos slėpimas, bet ir jos atskleidimas: vienu metu egzistuojantys atvirumo ir įslaptinimo motyvai gali būti suderinti per vadinamąsias „dūmų uždangos“ praktikas.